

PROGRAM PREVENCE KRIMINALITY STATUTÁRNÍHO MĚSTA LIBEREC NA ROK 2018

Zpracoval: Bc. Lukáš Poruba

Předkládá: Mgr. Ladislav Krajčík

Spolupracující instituce: Ministerstvo vnitra ČR
Liberecký kraj
Statutární město Liberec
Komise zdravotní a sociální
Agentura pro sociální začleňování
Policie ČR
Městská policie Liberec

<i>Městská policie Liberec</i>		<i>Držitel certifikátu ISO 9001/2009</i>
<i>Program prevence kriminality</i>	<i>V-14</i>	<i>Strana 1/19</i>
<i>Bc. Lukáš Poruba</i>	<i>Manažer prevence kriminality</i>	<i>Platná verze 1 /od1.11.2013</i>

Použité zkratky

ČSÚ – Český statistický úřad

PČR – Policie České republiky

ŘSD – Ředitelství silnic a dálnic

ÚO PČR – Územní odbor Policie České republiky

OO PČR – Obvodní oddělení Policie České republiky

MV – Ministerstvo vnitra ČR

SPK – Strategie prevence kriminality

PPK – Program prevence kriminality

TČ – Trestné činy

KDMV – Krádeže dvoustopých motorových vozidel

ORP – Obec s rozšířenou působností

NZDM – Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež

SVP – Středisko výchovné péče

ASZ – Agentura pro sociální začleňování

SVL – Sociálně vyloučené lokality

APK – Asistent prevence kriminality

<i>Městská policie Liberec</i>		<i>Držitel certifikátu ISO 9001/2009</i>
<i>Program prevence kriminality</i>	<i>V-14</i>	<i>Strana 2/19</i>
<i>Bc. Lukáš Poruba</i>	<i>Manažer prevence kriminality</i>	<i>Platná verze 1 /od1.11.2013</i>

Úvod.....	4
1. Bezpečnostní analýza.....	5
1.1 Sociodemografické předpoklady města	5
1.2 Zdroje bezpečnostní analýzy	5
1.3 Kriminalita.....	6
1.3.1 Celková kriminalita	7
1.3.2 Majetková kriminalita.....	9
1.3.3 Krádeže motorových vozidel dvoustopých.....	9
1.3.4 Násilná kriminalita	10
1.3.5 Kriminalita dětí a mládeže	10
1.3.6 Bezpečnostní problémy města	10
1.3.7 Shrnutí	13
2. Projekty prevence kriminality	13
2.1 Úspěšnost opatření a projektů prevence kriminality	13
2.1.1 Projekty pro rok 2018	14
2.1.2 Bezpečný Liberec – II. etapa	14
2.1.3 Rozšíření kamerového systému	16
2.1.4 Asistenti prevence kriminality	18
2.1.5 Standardní preventivní aktivity Městské policie Liberec.....	18
3. Závěr.....	19
Podklady.....	19

Městská policie Liberec		Držitel certifikátu ISO 9001/2009
Program prevence kriminality	V-14	Strana 3/19
Bc. Lukáš Poruba	Manažer prevence kriminality	Platná verze 1 /od1.11.2013

Úvod

Statutární město Liberec se podílí na státním systému prevence kriminality. Z toho vyplývá závazek města každoročně zpracovávat pro své území bezpečnostní analýzu a program prevence kriminality. Současně je Liberec oprávněn žádat o poskytnutí finančních prostředků ze státního rozpočtu na výdaje související s realizací tohoto programu.

Následující dokument vychází z priorit stanovených Ministerstvem vnitra ČR ve Strategii prevence kriminality v České republice na léta 2016 až 2020 a navazuje na priority a cíle Plánu prevence kriminality 2016 – 2018. Je složen ze dvou částí – z bezpečnostní analýzy a základního popisu zamýšlených projektů prevence kriminality. Podrobné popisy projektů a jejich položkové rozpočty jsou součástí dílčích žádostí o dotace.

<i>Městská policie Liberec</i>		<i>Držitel certifikátu ISO 9001/2009</i>
<i>Program prevence kriminality</i>	<i>V-14</i>	<i>Strana 4/19</i>
<i>Bc. Lukáš Poruba</i>	<i>Manažer prevence kriminality</i>	<i>Platná verze 1 /od1.11.2013</i>

1. BEZPEČNOSTNÍ ANALÝZA

Bezpečnostní analýza každoročně mapuje kriminálně-bezpečnostní situaci města. Za tímto účelem jsou prováděna vyhodnocení statistických údajů a poznatků o trestné činnosti. Tato vyhodnocení se pokoušejí zaznamenat vývoj trestné činnosti na území Liberce, trendy a odchylky v míře kriminality ve vztahu k ostatním městům. Cílem analýzy je identifikovat bezpečnostní problémy.

Pro účely porovnávání míry kriminalit je v dokumentu použit **index kriminality**. Tímto způsobem je částečně zohledněna rozdílná velikost a hustota obyvatel srovnávaných území¹. Přesto může mít i tato metoda u různých trestných činů odlišnou výpovědní hodnotu. Například u kriminalit s vysokou latencí² nereflktují statistické údaje tolik skutečnou míru kriminality, jako spíše to, nakolik se podařilo tuto kriminalitu zachytit a zaznamenat³. Podobně je problematické porovnání u kriminalit s velmi nízkým počtem skutků, protože i malá změna způsobuje výrazný statistický výkyv⁴. Proto se analýza interpretací některých dat vyhýbá. Samotným statistickým údajům je přikládána pouze dílčí pozornost a je přihlíženo k dalším zdrojům informací. Těmi jsou i jiné analýzy, hodnocení situace z pohledu PČR, městské policie, místní znalost a hodnocení subjektů participujících v Liberci na prevenci kriminality.

1.1 SOCIODEMOGRAFICKÉ PŘEDPOKLADY MĚSTA

- statutární město Liberec je páté nejlidnatější město ČR
- jedná se o příhraniční - tranzitní obec na spojnici Praha – státní hranice (Polsko, Německo)
- na území města se nachází oblíbené turistické cíle
- Liberec je přirozeným spádovým místem pro okolní obce v regionu
- pracovních příležitostí využívají lidé ze zahraničí i z blízkého pohraničí (např. průmyslová zóna)
- na území města se nachází vysoký podíl obchodních ploch

S těmito faktory souvisí významný pohyb osob, jejich koncentrace na určitých místech. Tato a další specifika města ovlivňují i přítomnost potenciálních pachatelů a obětí protiprávního jednání a místní kriminálně-bezpečnostní situaci.

1.2 ZDROJE BEZPEČNOSTNÍ ANALÝZY

Nejdůležitějším zdrojem pro bezpečnostní analýzu jsou statistické údaje o trestné činnosti. Tato data jsou evidována Policií ČR a pro účely bezpečnostní analýzy jsou na

¹ Index kriminality = (počet trestných činů/počet obyvatel obce nebo správního obvodu ORP) x 10 000

² Skrytá – nezjištěná kriminalita

³ Mezi kriminality s vysokou latencí patří např. domácí násilí, drogová kriminalita, zneužívání dětí apod. Naopak poměrně nízká latence je předpokládána u krádeží vozidel, loupežných přepadení, úmyslných ublížení na zdraví apod.

⁴ Např. jestliže dojde v jednom roce k jedné vraždě a následující rok ke dvěma, statisticky se jedná o 100% nárůst počtu vražd. Takový údaj má však zavádějící výpovědní hodnotu.

Městská policie Liberec		Držitel certifikátu ISO 9001/2009
Program prevence kriminality	V-14	Strana 5/19
Bc. Lukáš Poruba	Manažer prevence kriminality	Platná verze 1 /od1.11.2013

základě žádosti jednou ročně poskytována libereckému manažeru prevence kriminality. Statistiku kriminality však zpřehledňují pouze některé druhy kriminalit, pouze evidovanou kriminalitu a neodráží stav latentní⁵ kriminality⁶.

Doplňujícím zdrojem je evidence událostí Městské policie Liberec - oznámení na tísňovou linku, podezření z trestných činů apod.

Důležitý pohled představuje místní znalost okrskářů městské policie, operátorů kamerového systému, motorizovaných hlídek a informace preventivní povahy od Policie ČR.

Dalším zdrojem jsou pro analýzu podněty od veřejnosti. Jedná se o písemná oznámení o bezpečnostních problémech směřovaná k vedení města nebo k vedení městské policie.

Výpovědní hodnotu ve vztahu k bezpečnostní analýze mají i průzkumy pocitu bezpečí a tematicky příbuzné strategické dokumenty⁷.

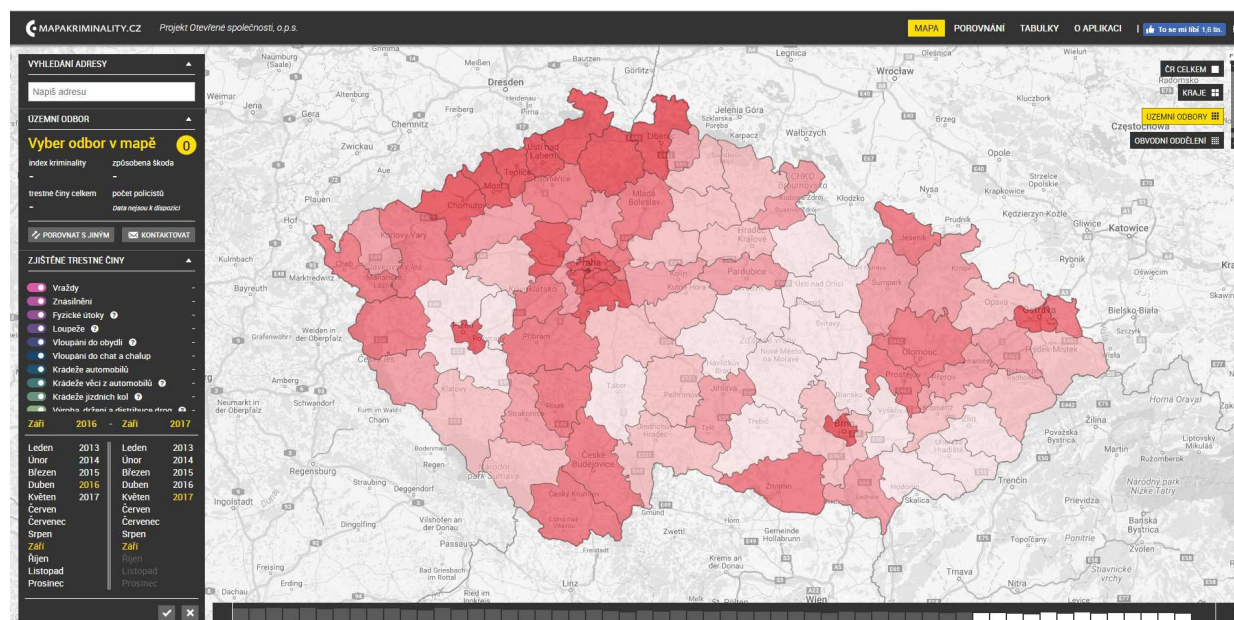
Analýza bezpečnostní situace by neměla být pouhým shromažďováním těchto informací. Cílem je identifikace bezpečnostních problémů a přijetí účinných preventivních opatření. Zásadním předpokladem úspěchu je, aby se „správná informace dostala ke správným lidem“. Rozhodující je často i to, aby opatření přišlo včas.

V tomto smyslu by bylo užitečné, aby analytické výstupy omezeného rozsahu byly snadno a kdykoliv dostupné klíčovými subjekty, které mají manažerské a rozhodovací kompetence s přímým vlivem na bezpečnost (vedoucí pozice městské policie, městské správy atp.).

V současné době jsou výstupy kriminální situace na území města dostupné pouze jednou ročně pro účely programu prevence kriminality. Tento nedostatek zohledňuje Program prevence kriminality 2018 - projekt „Bezpečný Liberec“.

1.3 KRIMINALITA

Statistické údaje o kriminalitě jsou sledovány v úrovni územního odboru (dále ÚO). Policejní členění na územní odbory odpovídá velikostně obcím s rozšířenou působností (dříve okresy).

Zdroj: mapakriminality.cz

5 Skrytá – nezjištěná kriminalita

6 Kriminalita s velkou mírou latence – např. mravnostní, drogová, bagatelní

7 Zpráva o realizaci protidrogové politiky, strategický plán sociálního začleňování atp.

Městská policie Liberec		Držitel certifikátu ISO 9001/2009
Program prevence kriminality	V-14	Strana 6/19
Bc. Lukáš Poruba	Manažer prevence kriminality	Platná verze 1 /od1.11.2013

1.3.1 CELKOVÁ KRIMINALITA

ČR je tvořena 80 územními odbory. ÚO Liberec patří k lokalitám s vyšší mírou kriminality, horní místa v žebříčku indexu logicky obsazují ÚO tvořené městskými částmi velkých měst.

STÁHNOUT DATA		ZJIŠTĚNO		OBJASNĚNO		DODATEČNĚ
#	KRAJ	POČET	INDEX	POČET	%	POČET
1	PRAHA I.	14173	688.3	3483	25	664
2	PRAHA II.	10519	469.8	3127	30	666
3	PRAHA III.	12147	341.7	3366	28	691
4	MŘP OSTRAVA	10851	330	4432	41	688
5	PRAHA IV.	14754	328.1	3004	20	735
6	MŘ PLZEŇ	5440	294.2	2171	40	370
7	MŘ BRNO	11047	292.5	4028	36	701
8	PRAHA VENKOV-JIH	2497	281.2	995	40	150
9	ÚSTÍ NAD LABEM	3328	275.7	2283	69	241
10	MOST	3061	266.4	1860	61	107
11	DĚČÍN	3350	252.5	2139	64	155
12	LIBEREC	4010	241.1	1867	47	326
13	CHOMUTOV	2950	234.2	1767	60	207
14	ČESKÁ LÍPA	2378	222.2	1472	62	135
15	TEPLICE	2748	213.9	1725	63	171
16	KLADNO	3320	211.3	1759	53	227
17	ČESKÉ BUDĚJOVICE	3869	207.3	2406	62	372
18	CHEB	1833	203.6	1160	63	33
19	ČESKÝ KRUMLOV	1238	201.6	733	59	112
20	OLOMOUC	4666	201.6	2194	47	296
21	KARVINÁ	5315	200.8	2740	52	229
22	PÍSEK	1321	187.5	1011	77	42
23	JESEŇIK	755	185.8	560	74	44
24	TACHOV	981	184.3	610	62	92

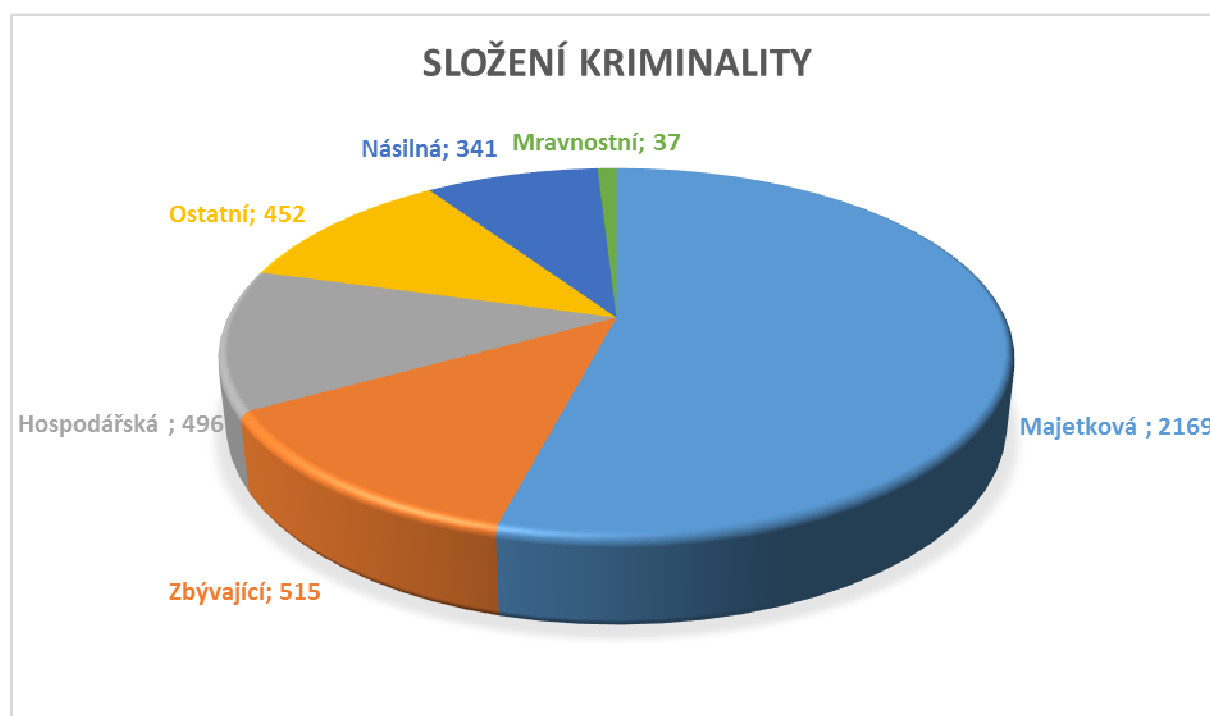
Zaří 2016 - Zaří 2017

Zdroj: mapakriminality.cz

Městská policie Liberec		Držitel certifikátu ISO 9001/2009
Program prevence kriminality	V-14	Strana 7/19
Bc. Lukáš Poruba	Manažer prevence kriminality	Platná verze 1 /od1.11.2013

Složení celkové kriminality

Celkově se v období 09/2016 – 09/2017 stalo 4010 trestných činů. Z následujícího grafu je zřejmé, že největší podíl na celkové kriminalitě má kriminalita majetková⁸ a zbývající⁹, následuje hospodářská¹⁰, ostatní¹¹, násilná¹² a nejmenší podíl má mravnostní¹³.

Dlouhodobý trend

Celková kriminalita na ÚO Liberec postupně klesá, následuje tím celostátní trend.

Období	Počet TČ – ÚO Liberec	%
09/2013 – 09/2014	6 369	
09/2014 – 09/2015	5 520	- 13%
09/2015 – 09/2016	4 839	- 12%

- ⁸ Tvořená nejvíce TČ krádež prostá
⁹ Tvořená nejvíce TČ zanedbání povinné výživy
¹⁰ Tvořená nejvíce TČ neoprávněné držení platebního prostředku
¹¹ Tvořená nejvíce TČ maření výkonu úředního rozhodnutí
¹² Tvořená nejvíce TČ úmyslné ublížení na zdraví a vydírání
¹³ Tvořená nejvíce TČ pohlavní zneužívání

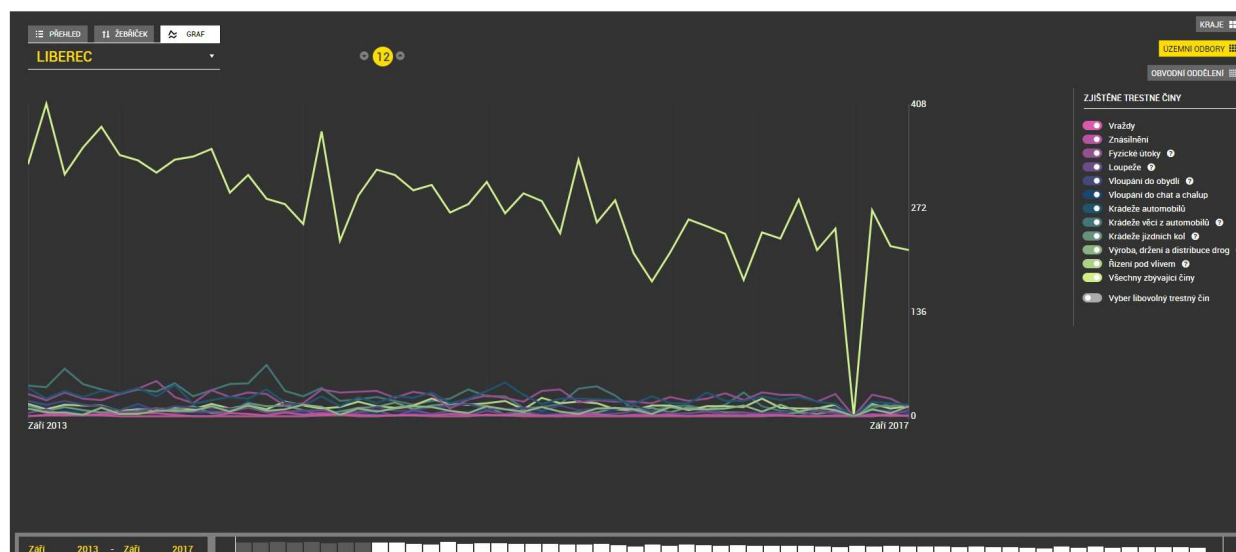
Městská policie Liberec		Držitel certifikátu ISO 9001/2009
Program prevence kriminality	V-14	Strana 8/19
Bc. Lukáš Poruba	Manažer prevence kriminality	Platná verze 1 /od1.11.2013

09/2016 – 09/2017

4 010

- 17%

Zdroj: mapakriminality.cz

Zdroj: mapakriminality.cz

1.3.2 MAJETKOVÁ KRIMINALITA

Majetková kriminalita má na celkové kriminalitě největší podíl. ÚO Liberec patří k místům s vyšší mírou majetkové kriminality s 10. nejvyšším indexem v ČR. Hlavní podíl má v majetkové kriminalitě TČ krádež prostá. V Liberci je tento druh kriminality vázán převážně na centrum města a obchodní komplexy.

09/2015-09/2016	09/2016-09/2017	Rozdíl	Rozdíl %
2 759	2 169	- 590	- 21%

Zdroj: mapakriminality

1.3.3 KRÁDEŽE MOTOROVÝCH VOZIDEL DVOUSTOPÝCH

Míra krádeží vozidel patří v Liberci k dlouhodobě nejvyšším v ČR. Přestože počet těchto TČ celostátně klesá, byl ÚO Liberec v období 09/2016 – 09/2017 nejzatíženějším územním odborem ČR v pořadí indexu. V minulosti byl tento druh kriminality koncentrován v určitých lokalitách¹⁴. Po zavedení preventivních opatření jsou krádeže aut méně soustředěné do konkrétních míst, pouze platí, že pachatelé se vyhýbají místům pod dohledem kamerového systému.

¹⁴ parkoviště obchodních domů a turistické cíle – parkoviště lyžařského areálu, zoo, botanické zahrady apod.

Městská policie Liberec		Držitel certifikátu ISO 9001/2009
Program prevence kriminality	V-14	Strana 9/19
Bc. Lukáš Poruba	Manažer prevence kriminality	Platná verze 1 /od 1.11.2013

09/2015-09/2016	09/2016-09/2017	Rozdíl	Rozdíl %
309	246	- 63	- 20%

Zdroj: mapakriminality.cz

1.3.4 NÁSILNÁ KRIMINALITA

V období 09/2016 – 09/2017 řadí násilná kriminalita ÚO Liberec na 12. místo v pořadí indexu. Hlavní zastoupení v násilné kriminalitě mají TČ úmyslné ublížení na zdraví a TČ vydírání¹⁵.

09/2015-09/2016	09/2016-09/2017	Rozdíl	Rozdíl %
359	341	- 18	- 5%

Zdroj: mapakriminality.cz

1.3.5 KRIMINALITA DĚTÍ A MLÁDEŽE

Ve srovnání let 2016 a 2017 došlo k poklesu dětmi spáchaných trestných činů. Jedná se o trend shodný s celostátním trendem. Některé zdroje uvádí souvislost poklesu dětské kriminality s radikální změnou životního stylu, která přispěla k tomu, že velká část mládeže se z ulic přesunula do kyberprostoru¹⁶.

01-11/2016	01-11/2017	Rozdíl	Rozdíl %
54	29	-25	- 46%

Zdroj: PČR

1.3.6 BEZPEČNOSTNÍ PROBLÉMY MĚSTA

Lokalita - Terminál MHD - Fügnerova

Jedná se o místo, kde se na poměrně malém prostoru pohybuje velké množství lidí. Nachází se zde zastávky všech dopravních linek MHD, stanoviště vnitrostátních linek, taxislužba, vstup do dvou obchodních domů atp. Charakter místa je nepřehledný s vysokým

¹⁵ Pozoruhodná je výše indexu u TČ vydírání, která řadí ÚO Liberec na 2. nejzatíženější místo. Vydírání spočívá v použití násilí, případně jen pohrůžky násilí či jiné těžké, např. psychické újmy tak, že oběť je donucena něco konat, opominout nebo strpět.

¹⁶ Na druhou stranu je uváděna zvýšená brutalita dětské kriminality a vzestupnou tendenci má kyberkriminalita, ve které jsou děti často v roli obětí nebo pachatelů

<i>Městská policie Liberec</i>		<i>Držitel certifikátu ISO 9001/2009</i>
<i>Program prevence kriminality</i>	<i>V-14</i>	<i>Strana 10/19</i>
<i>Bc. Lukáš Poruba</i>	<i>Manažer prevence kriminality</i>	<i>Platná verze 1 /od1.11.2013</i>

počtem potenciálních pachatelů i obětí a slabou kontrolou. Pravidelně se Fügnerova ul. objevuje v průzkumech jako místo, kde se Liberečané necítí bezpečně¹⁷ kvůli výskytu problémových a hlučných lidí, distributorů drog, lidí bez domova apod. Fügnerově ulici se v nočních hodinách údajně vyhýbají i mladí lidé¹⁸. Z hlediska statistik trestných činů lokalita vyniká zejména vysokým počtem krádeží na osobách a kapesních krádeží (které ale zahrnují i prostor obchodních domů) ale objevují se zde i výtržnosti a ublížení na zdraví. Jedno z odpočinkových míst – zázemí pro děti (tzv. Želvičky) střídavě využívají lidé bez domova uživatelé drog (i jako toaletu) a rodiny s hrajícími si dětmi čekající na vnitrostátní spoje - což představuje riziko přenosu některých infekčních chorob. Podobným problémem trpí i čekárna vedle služebny městské policie.

Pozn. V roce 2013 byla v prostoru terminálu vybudována služebna městské policie. Ta je však většinou prázdná, strážníci plní úkoly v ulicích města. V prostoru terminálu probíhá kontrolní činnost hlídek městské i státní policie, pokrývá ale jen kratší časové úseky. V roce 2017 byl posílen kamerový systém v podhledu terminálu, je plánován hlasový výstup upozorňující na přítomnost kamer a postupná revitalizace prostoru.

Jako účelná se jeví spolupráce více subjektů na problému (MP, PČR, SML, Delta, Fórum, DPML), nepřetržitá kontrolní činnost státní i městské policie, zavedení režimu pro užívání „želviček“ a čekárny – dohled na jeho dodržování, využití hlasového výstupu, instalace preventivně informačních cedulí na terminálu a v MHD, zaměření asistentů prevence kriminality na práci s obyvateli ze sociálně vyloučených lokalit, soustředění kamerového dohledu na činnost problémových osob a pokračující revitalizace.

Lokalita - Na Rybníčku

Neutěšená lokalita, která je součástí dolního centra města, v blízkosti se nachází několik hazardních provozoven, stánek, parčík. Jedná se o místo, které je rovněž známkováno sníženým pocitem bezpečí – spojováno s problémy, výtržnostmi, distribucí drog apod. Na rozdíl od Fügnerovy ulice zde zázemí tzv. „problémové osoby“ nachází uvnitř některých provozoven – mimo veřejné prostranství. Ve stávající situaci je z preventivního pohledu účelné soustředit (případně posílit) městský kamerový dohled tak, aby včas doházelo k detekci pouličních problémů, aby kvalita záznamu byla dobře využitelná pro PČR k dohledání pachatelů.

Sociálně vyloučené lokality

V Liberci je zaznamenáno 9 sociálně vyloučených lokalit a více než 11 míst ohrožených sociálním vyloučením. Bezpečnostní riziko může představovat především případná eskalace konfliktu mezi obyvateli vyloučených lokalit a okolím. Výbušnou atmosféru představuje selhání institucionální pomoci, bagatelizace problémů a frustrace obyvatel z neřešené situace. Vysoce důležitá je včasná identifikace u zdánlivě bagatelních problémů (např. konflikty mezi dětmi ze SVL a okolních obyvatel) předáváním informací a návazná intervence (terénní pracovník, asistent prevence kriminality, instituce). Na problematiku sociálně vyloučených lokalit je zaměřen projekt Asistent prevence kriminality, jehož realizace je v Liberci předpokládána v roce 2018. Liberec od roku 2016 spolupracuje na problematice s Agenturou pro sociální začleňování a byl posílen počet terénních sociálních pracovníků. Hlavní riziko představuje nepředávání informací mezi všemi subjekty (PČR, MP, ASZ, SML).

¹⁷ Viz. např. <http://pocitovamapa.nszm.cz/liberec-2016/nahled>

¹⁸ Diskuze v rámci studentské akce „Tak trochu jiná konference“ 18. 12. 2017

<i>Městská policie Liberec</i>		<i>Držitel certifikátu ISO 9001/2009</i>
<i>Program prevence kriminality</i>	<i>V-14</i>	<i>Strana 11/19</i>
<i>Bc. Lukáš Poruba</i>	<i>Manažer prevence kriminality</i>	<i>Platná verze 1 /od1.11.2013</i>

Kyberkriminalita

Není známa přesné zatížení libereckého regionu, ale vzhledem k nadregionální povaze kyberkriminality to není podstatné. Představuje celostátní – dokonce celoevropskou - rychle rostoucí hrozbu. U této kriminality je předpokládána i značná latence. Pachatelé mají ve virtuálním prostoru málo omezené působíště, oběťmi se snadno stávají neinformovaní lidé. Vysoce společensky nebezpečná je kyberkriminalita v případech, kdy se např. oběťmi sexuálního nátlaku a vydírání stanou děti. V tomto smyslu je důležité zacílení edukativní prevence na zvláště zranitelné oběti – děti a seniory.

V roce 2017 proběhlo druhé kolo projektu Kraje pro bezpečný internet, jehož cílovou skupinou jsou mj. školní děti a mládež. Uskaldím prvního i druhého kola projektu v Liberci je nízká motivovanost libereckých škol. I přes plošnou prezentaci projektu má Liberecký kraj jednu z nejnižších účastí škol v počtech absolventů soutěžních kvízů¹⁹.

Automobilová kriminalita

Liberec leží v blízkosti státní hranice, protíná jej rychlostní komunikace spojující s Prahou, na které chybí kamerový dohledový systém²⁰, současně je Liberec turisticky oblíbené město s bohatou nabídkou vozidel, nízkým stavem strážníků a policistů. Relativně skromný kamerový systém je soustředěn na problematiku veřejného pořádku, především v centru města. Průjezdové, příjezdové komunikace města jsou bezdohledové, dopravně rychlostní kamery chybí. Všechny tyto důvody přispívají k tomu, že Liberec představuje pro pachatele atraktivní příležitost s nízkými riziky. Policie ČR ustanovila tzv. auto-tým se zaměřením na tuto problematiku. Městská policie se na problematice podílí preventivními projekty. Podařilo se minimalizovat dřívější fenomén, kdy se oběťmi zlodějí vozidel stávali hlavně turisté a návštěvníci města (parkoviště lyžařského areálu, zoo, botanické zahrady, muzea, galerie). Přesto je míra automobilové kriminality na úrovni města stále vysoká. Širší území libereckého regionu dokonce slouží jako tranzitní trasa převozu kradených aut z jiných míst. Je zřejmé, že se jedná o problém přesahující hranice města. Optimální by byla komplexní spolupráce obcí na úrovni celého libereckého kraje s Policií ČR. V tomto smyslu je pro rok 2018 plánována realizace krajského projektu - Studie na rozmístění kamerových systémů v Libereckém kraji.

Drogová scéna a patologické hráčství

Liberec je spolu s celým Libereckým krajem územím s nadprůměrnou prevalencí počtu problémových uživatelů drog. Souvislost užívání drog a pouliční kriminality je zřejmá. Pod vlivem drog dochází ke kriminálnímu jednání (řízení pod vlivem návykové látky, jednání v psychóze, výtržnosti) a kriminálním způsobem jsou získávány i prostředky na drogy (krádeže, přepadení, výroba a distribuce). Nejčastější tvrdou drogou je pervitin, u mladší klientely (do 30 let) je již několikaletým trendem kombinace pervitinu, marihuany a gamblingu.²¹ v Liberci je zaznamenáván postupný nárůst patologických hráčů v pomocných službách²². Jedním z hlavních problémů patologického hráče je zadluženost a následná kriminalita, přidružená konzumace drog apod.

Skutečným generátorem bezpečnostních problémů je drogově zatížené prostředí zahrnující kombinaci hazardních provozoven, ubytoven a sociálně vyloučených lokalit. Často bývá tzv. uzlovým bodem zločinu a devastační pro ty, kdo se ocitají na šikmé ploše.

¹⁹ Webové stránky projektu – statistika https://elearning.ecrime.cz/admin/kpbi_stats.php

²⁰ <http://portal.dopravniinfo.cz/telematicke-aplikace/dohledovy-kamerovy-system#>

²¹ Výroční zpráva o realizaci protidrogové politiky Libereckého kraje: <https://odbor-socialni.kraj-lbc.cz/getFile/id:630991/lastUpdateDate:2017-09-13%2009%3A29%3A02>

²² Advaita: <https://advaitaliberec.cz/wp/wp-content/uploads/vyrocnizprava2016web.pdf>

Městská policie Liberec		Držitel certifikátu ISO 9001/2009
Program prevence kriminality	V-14	Strana 12/19
Bc. Lukáš Poruba	Manažer prevence kriminality	Platná verze 1 /od1.11.2013

Ačkoliv je drogová prevence jiným oborem než prevence kriminality, má drogová situace na kriminalitu silný vliv. Proto má osvěta a minimalizace rizik v drogové prevenci důležité místo vedle represivního rozbití dostupnosti a nabídky drog.

Kriminalitu ovlivňuje i tvrdý hazard. Studie Nadačního fondu proti korupci a sdružení Naši politici²³ byla zaměřena na srovnávání míry kriminality ve městech s různými stupni regulace hazardu. Výsledek studie v tomto smyslu zaznamenává účelnost a přínosy regulace.

1.3.7 SHRNUÍ

Statistické ukazatele jsou v mnoha ohledech pozitivní. Snižování některých druhů kriminalit je poměrně výrazné. Přesto je třeba vnímat to, že jde o celostátní trend, jehož možné příčiny²⁴ se mohou celkově změnit. Liberec zůstává některými druhy kriminalit poměrně zatížen a určité trendy mají vzestupnou tendenci. Bezpečnostní problémy představují hrozbu, která by měla zohledněna při nejbližším plánování projektů, opatření a při rozhodování o prioritách pro rok 2018.

2. PROJEKTY PREVENCE KRIMINALITY

2.1 ÚSPĚŠNOST OPATŘENÍ A PROJEKTŮ PREVENCE KRIMINALITY

Účinnost prevence kriminality bývá označována jako obtížně měřitelná – „jak hodnotit to, co nenastalo“. Platí to zejména u primární²⁵ nebo sociálně zaměřené prevence. Naproti tomu situační opatření sekundární prevence²⁶ a projekty cílené na konkrétní problematiky a do kratších časových perspektiv vyhodnocení umožňují. V uplynulém období byla v Liberci realizována situační opatření, která lze s ročním odstupem hodnotit jako úspěšná.

Liberec proti Šmejdům – projekt reagoval na problémy spojené s průběhem tzv. předváděcích akcí na území města. Opatření spočívalo ve sdílení informací mezi ČOI, MML a MP, soustředění kontrol akcí městskou policií a osvětové kampani. Okamžitě po spuštění projektu se snížila rizikovost těchto akcí - v současné době je Liberec pro pořadatele předváděcí akcí neatraktivní lokalitou a prakticky zde neprobíhají

Výstražné značení - projekt reagoval na opakované protiprávní jednání v některých odloučených lokalitách (krádeže vozidel, černé skládky). Opatření spočívalo v umístění informačních cedulí o problematice (krádeže vozidel) a výstražných cedulí POZOR – FOTOPAST! (místa černých skládek). Na označených místech došlo k vyřešení dlouhodobých problémů.

Instalace kamer a maket – opatření reagovala na problematiku krádeží motorových vozidel na strategicky významných – turisticky oblíbených místech města (SA Ještěd, ZOO, botanická zahrada atp.) prakticky na všech místech došlo po opatřeních k razantnímu nebo úplnému snížení kriminality.

²³ http://www.nfpk.cz/_userfiles/soubory/tiskovky/TZ_2017_03_02_studie.pdf

²⁴ Nízká nezaměstnanost, dobrá ekonomická situace

²⁵ Primární prevence – plošně zaměřená činnost, předcházení potenciálním problémům

²⁶ Sekundární prevence – reaguje na konkrétní existující problém

Městská policie Liberec		Držitel certifikátu ISO 9001/2009
Program prevence kriminality	V-14	Strana 13/19
Bc. Lukáš Poruba	Manažer prevence kriminality	Platná verze 1 /od1.11.2013

Instalace fotopastí – na místech opakované kriminality v neveřejně přístupných místech (zahradu Liebigovy vily, čerpací stanice SA Ještěd, pozemek školy apod.) byly fotopasti situačně umístěny k ochraně městského majetku. Téměř ve všech případech přispěly k odrazení od další trestné činnosti nebo k dopadení pachatelů.

Monitorovací zařízení ve vozidlech městské policie – jedná se o zařízení umožňující detekci registračních značek u vozidel v pátrání Policie ČR. Do současné doby strážníci díky tomu zachytili několik vozidel v pátrání nebo užívaná protiprávně. Vzhledem k mohutnosti problému nelze hodnotit efektivitu tohoto opatření ve vztahu k míře auto-kriminality na území Liberce. Ale ve vztahu k hodnotě detekovaných a „zachráněných“ motorových vozidel je i toto opatření efektivní.

2.1.1 PROJEKTY PRO ROK 2018

2.1.2 BEZPEČNÝ LIBEREC – II. ETAPA

Hlavním principem projektu je zprostředkování „správných informací správným lidem ve správný čas“ ke zvýšení bezpečnosti a efektivity prevence kriminality na území města.

Problematika

V Liberci jsou informace o kriminálně - bezpečnostní situaci shromažďovány pouze jednou ročně. Zpracování statistických údajů o trestných činech není automatizované, je prováděno manuálně, což představuje na straně státní i městské policie procedurální a personální zátěž. Uplatnění statistických výstupů je minimální, především jako podklad dotačních žádostí na prevenci kriminality (bezpečnostní analýza).

Potenciál informací je však mnohem širší a moderní přístupy prevence kriminality jsou na informacích založeny. Pravidelně aktualizované a softwarově zpřehledněné informace o kriminálně bezpečnostní situaci se mohou stát moderním nástrojem pro zvýšení efektivity a kvality každodenního výkonu veřejné správy²⁷. Analytické aplikace umožňují kombinovat, třídit a geograficky zobrazovat kriminálně riziková místa, časy, dny v týdnu, vyhledávat opakující se jevy a znalosti využívat při každodenním zacílení městské policie, terénních pracovníků, kamerového systému, preventivních opatřeních, procesech samosprávy apod. Podobný přístup přináší v zahraničí úspěšná snížení kriminality až o 30%.

V současné době chybí Liberci nástroj, který by něco takového umožňoval.

Návrh

Městská policie Liberec připraví podmínky a procesy pro přenos a sdružování těchto informací

- polohu a čas vybraných druhů pouliční kriminality evidovaných PČR
- polohu a čas událostí evidovaných MP s podezřením na TČ
- polohu a čas oznámení na tísňovou linku MP

²⁷ Odborná monografie – Mapy budoucnosti: <http://accendo.cz/wp-content/uploads/Mapy-budoucnosti.pdf>

<i>Městská policie Liberec</i>		<i>Držitel certifikátu ISO 9001/2009</i>
<i>Program prevence kriminality</i>	<i>V-14</i>	<i>Strana 14/19</i>
<i>Bc. Lukáš Poruba</i>	<i>Manažer prevence kriminality</i>	<i>Platná verze 1 /od1.11.2013</i>

- polohu definovaných bezpečnostních problémů města
- polohu problematických míst zaznamenaných okrskáři, zástupci veřejnosti, jinými subjekty
- polohu sociálně vyloučených lokalit a lokalit ohrožených sociálním vyloučením
- polohu a trasování hlídek

Ve spolupráci s Technickou univerzitou Liberec²⁸ bude navržen analytický nástroj pro potřeby města, městské policie a možnosti dalšího rozvoje (výzkumu) v oblasti analýzy a data miningu²⁹.

Městská policie Liberec bude nástroj využívat při prevenci kriminality, při instruktáži operátorů kamerového systému, při koordinaci hlídek a při součinnosti s Policií ČR. Do systému řízení a kvality městská policie zohlední efektivitu principů SARA³⁰ a POP³¹.

Pozn.

Předpokládané náklady na software pro experty dat ze současných databází a na analytickou aplikaci - 300 000 Kč. Projekt je zařazen do žádosti o dotační podporu MV, předpokládaná spoluúčast města na projektu 30 000 Kč bude hrazena z rozpočtu městské policie.

Příklad:

Obrázek 7: Příklad mapování kriminality pomocí Heat mapy

Zdroj: e-Analýza bezpečnosti Uherské Hradiště, 2015

²⁸ TUL – fakulta mechatroniky, informatiky

²⁹ Analytický způsob získávání skrytých a potenciálně užitečných informací z dat

³⁰ SARA – zkr. Scanning, Analysis, Response, Assesment, tj. Sběr informací, Analýza, Reakce a Vyhodnocení. Více viz. Analýza kriminality v 60 krocích, dostupné online:

³¹ POP – zkr. Problem oriented policing – jedná se o přístup, jehož kritériem je „řešení problému“ – naproti přístupu spočívajícímu v „plnění úkolů a vykonávání činnosti“ bez ohledu na existenci skutečných problémů. Více viz. Analýza kriminality v 60 krocích

Městská policie Liberec		Držitel certifikátu ISO 9001/2009
Program prevence kriminality	V-14	Strana 15/19
Bc. Lukáš Poruba	Manažer prevence kriminality	Platná verze 1 /od1.11.2013

2.1.3 ROZŠÍŘENÍ KAMEROVÉHO SYSTÉMU

Problematika

Město Liberec provozuje městský kamerový systém jako jeden z preventivních prostředků regulace kriminality na svém území. Z preventivně-kriminálního hlediska má kamerový systém doložitelný odrazující účinek. V současné době je na území města rozmístěno 40 kamerových bodů. Ve srovnání s množstvím kamerových bodů jiných statutárních měst je to poměrně nízké číslo. Není záměrem plošné pokrytí celého města, ale využití odrazujícího účinku kamer v místech soustředěné trestné činnosti, při ochraně městského majetku nebo v místech mimořádných zájmů.

Návrh I.

Kamerový systém bude rozšířen o další bod v blízkosti Krajské vědecké knihovny v Liberci a synagogy. Architektonicky hodnotná stavba je nazývána „stavba smíření“. Před knihovnou bylo v roce 2016 instalováno umělecké dílo - lavička Václava Havla. Jedná se o místo s velkým pohybem lidí, setkávání židovské obce, organizování akcí. Kamera zde bude plnit preventivní roli především při ochraně před vandalismem, krádežemi majetku knihovny a při tzv. ochraně měkkých cílů. Doplňující role kamery je při sledování situace v ulici Rumjancevova, dopravní situace na přechodu apod.

Pozn.

Na tento projekt bude v roce 2017 podána žádost o dotaci z fondu Ministerstva vnitra. Předpokládaná cena realizace je 270 000 Kč. Projekt je zařazen do žádosti o dotační podporu MV, předpokládaná spoluúčast města na projektu 27 000 Kč bude hrazena z rozpočtu městské policie.

<i>Městská policie Liberec</i>		<i>Držitel certifikátu ISO 9001/2009</i>
<i>Program prevence kriminality</i>	<i>V-14</i>	<i>Strana 16/19</i>
<i>Bc. Lukáš Poruba</i>	<i>Manažer prevence kriminality</i>	<i>Platná verze 1 /od1.11.2013</i>

Návrh II.

Kamerový systém bude rozšířen o další bod v blízkosti libereckého skateparku. Jedná se o místo, které je využíváno mladými lidmi k trávení volného času a nachází se zde inventář města. Místo je ohrožené vandalismem a porušováním pravidel zařízení (konzumace alkoholu, drog). Od samotných uživatelů jsou také hlášeny krádeže osobních věcí a konflikty. Kamera zde bude plnit preventivní roli s ohledem na výše zmíněné. Doplňující funkcí kamery bude dohled nad provozem na cyklostezce a sledování výšky vodní hladiny při vyhlášení stupně povodňové aktivity.

Pozn.

Na tento projekt bude v roce 2017 podána žádost o dotaci z fondu Ministerstva vnitra. Předpokládaná cena realizace je 270 000 Kč. Projekt je zařazen do žádosti o dotační podporu MV, předpokládaná spoluúčast města na projektu 27 000 Kč bude hrazena z rozpočtu městské policie.

Městská policie Liberec		Držitel certifikátu ISO 9001/2009
Program prevence kriminality	V-14	Strana 17/19
Bc. Lukáš Poruba	Manažer prevence kriminality	Platná verze 1 /od 1.11.2013

2.1.4 ASISTENTI PREVENCE KRIMINALITY

V roce 2015 byl ve městě Liberci zaznamenán nárůst sociálně vyloučených lokalit. V této souvislosti byla v roce 2016 navázána spolupráce s Agenturou pro sociální začleňování (ASZ) a sestaven Plán sociálního začleňování. Jedním z navrhovaných opatření byl projekt Asistent prevence kriminality (APK). APK je zaměstnancem samosprávy zařazeným v obecní policii ve smyslu zákona č. 553/1991 Sb., o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů. Není strážníkem ani čekatelem, ale plní úkoly, které nejsou dle zákona o obecní policii svěřeny výhradně strážníkovi nebo čekateli.³² Cílem asistenta je zvyšování bezpečí v sociálně vyloučených lokalitách a jejich okolí a eliminace sociálně rizikových jevů. Při svém působení využívá asistent znalost sociálně vyloučeného prostředí a svoji přirozenou autoritu.

Pozn.

Ve spolupráci s odborem strategického rozvoje, humanitním oddělením a ASZ byla na zaměstnání 5 asistentů prevence kriminality získána finanční podpora prostřednictvím OPZ ve výši 6 366 625 Kč. Realizace projektu bude zahájena 1. 3. 2018.

2.1.5 STANDARDNÍ PREVENTIVNÍ AKTIVITY MĚSTSKÉ POLICIE LIBEREC

Městská policie Liberec významným způsobem přispívá k předcházení trestné činnosti. V souladu se zákonem č. 553/1991 Sb. se podílí na prevenci kriminality na primární úrovni a vedle toho je realizátorem řady projektů sekundární prevence. Systematicky se také věnuje prevenci v dopravě. V zájmu plnění těchto úkolů realizuje každoročně množství aktivit a činností. Realizátorem většiny aktivit jsou strážníci z odboru prevence kriminality a úseku hlídkové činnosti. Této činnosti se bude městská policie Liberec věnovat i v roce 2018 s přihlédnutím na aktuální bezpečnostní trendy (např. rostoucí internetová kriminalita, riziková místa).

Náklady na preventivní aktivity představuje úhrada spoluúčasti u projektů MV, údržba a obsluha používaných prostředků (fotopasti, výstražné cedule, kamery, osobní alarmy), výroba či pořízení informačních materiálů, pomůcek, samolepek, nákup reflexních prvků, odměn pro děti, organizace školení, náklady spojené s dopravní výchovou apod.

K pokrytí primárně-preventivních aktivit není možné využívat dotačních titulů Ministerstva vnitra na program prevence kriminality³³ Proto je jejich realizace spjatá s finančními zdroji městské policie.

Udržitelnosti projektů z předchozích let

³² Zdroj: MV – Informace o projektu asistent prevence kriminality:
<http://www.mvcr.cz/clanek/informace-o-projektu-asistent-prevence-kriminality.aspx>

³³ Dotační podpora se týká pouze projektů sekundární prevence

<i>Městská policie Liberec</i>		<i>Držitel certifikátu ISO 9001/2009</i>
<i>Program prevence kriminality</i>	<i>V-14</i>	<i>Strana 18/19</i>
<i>Bc. Lukáš Poruba</i>	<i>Manažer prevence kriminality</i>	<i>Platná verze 1 /od1.11.2013</i>

V minulých letech město Liberec získalo státní dotace na realizaci preventivních programů. Realizací některých projektů je pověřena Městská policie Liberec. Protože udržitelnost těchto projektů obvykle překračuje délku několika let, budou spadat do činnosti městské policie i v roce 2018.

- provozování kamerového systému
- instalace fotopastí
- monitorovací zařízení ve služebních vozidlech městské policie
- instalace mobilních kamer
- instalace výstražných cedulí pro místa s vyšší automobilovou kriminalitou
- školení v prevenci pro strážníky/další subjekty ve vzdělávacím středisku
- přednášková a osvětová činnost pro děti a seniory
- prezentace a ukázky práce strážníků

3. ZÁVĚR

Prevence kriminality má své nezastupitelné místo ve snaze o úspěšnou regulaci kriminality. Jejím účelem je včas předcházet nejenom samotnému zločinu, ale také materiálním škodám, vysokým nákladům na represivní systém a především následkům, které nelze ekonomicky vyjádřit, protože mají hodnotu života nebo zdraví.

Program prevence kriminality ve své bezpečnostní analýze identifikuje hlavní bezpečnostní problémy a představuje preventivní aktivity pro rok 2018. Projekty jsou orientovány na sekundární prevenci. Primárně - preventivní aktivity Městské policie Liberec jsou směřovány k obecně ohroženým či zranitelným skupinám.

Tento dokument obsahuje pouze stručný popis projektů, podrobný popis dotovaných projektů je součástí žádosti o státní účelové dotace.

PODKLADY

- *Strategie prevence kriminality v České republice na léta 2016 až 2020*
- *Zásady pro poskytování dotací ze státního rozpočtu na výdaje realizované v rámci programu prevence kriminality v roce 2018*
- *Plán prevence kriminality na léta 2016 – 2018*
- *Strategický plán sociálního začleňování pro SML 2016 - 2019*

Městská policie Liberec		Držitel certifikátu ISO 9001/2009
Program prevence kriminality	V-14	Strana 19/19
Bc. Lukáš Poruba	Manažer prevence kriminality	Platná verze 1 /od1.11.2013